УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију:

На основу чланова 36 и 37 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и чланова 40 и 65 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 26. априла 2021. године донело је одлуку да се образује Комисија за преглед и оцену докторске дисертације коју је мср Рима Тахер предала под насловом „*In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*" („У јавној служби: усмено и писмено превођење за мигранте и избеглице у српској локалној заједници").

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. доц. др Мирјана Даничић, доцент; Англистика, 25.1.2021, Филолошки факултет Универзитета у Београду, ментор;

2. проф. др Јелена Вујић, редовни професор; Англистика, 7.12.2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду, члан Комисије;

3. проф. др Јелена Филиповић, редовни професор, Хиспанистика, 30.12.2010, Филолошки факултет Универзитета у Београду, члан Комисије;

4. доц. др Александар Вулетић, доцент, Енглески језик, 28.2.2017, Факултет примењених уметности Универзитета уметности у Београду, члан Комисије.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Рима (Субхи) Тахер рођена је 29. марта 1983. године у Гарјану, у Либији. На основним студијама енглеског језика, књижевности и културе дипломирала је на Универзитету Џабал Ел-Гарби у Гарјану у Либији 2004. године. Мастер студије уписала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду, где је 2011. године одбранила мастер рад „*Images of the jazz age in Great Gatsby*", чиме стиче звање мастер професор енглеског језика, књижевности и културе.

На Филолошком факултету Универзитета у Београду 2013. године уписује докторске академске студије на модулу Језик. На докторским студијама положила је све испите и написала самосталне научне радове предвиђене програмом.

Објавила је следеће научне радове:

1) Taher, R. The elements of popular culture in *The Great Gatsby*. International Journal of Scientific and Research Publication (IJSRP.org)

2) Taher, R. Online reading comprehension: Expanding students understanding on the internet. American Based Research Journal (ABRJ).

3) Taher, R. Scientific publishing for students in Libyan universities from perspectives of faculty members and postgraduate students. Research Gate.

Резултате истраживања спроведеног у оквиру рада на докторској тези презентовала је у реферетату под називом „Translating the crisis: Interpreting and translating for migrants and refugees in the Serbian local community" на следећем научном скупу:

*BELLS (*Belgrade English Language and Literature Studies*)* на Филолошком факултету Универзитета у Београду (мај/јун 2019);

У више наврата држала је наставу енглеског језика као страног за изворне говорнике арапског језика. Предавала је деци и одраслима. Годинама је радила као преводилац на терену у непосредном контакту са мигрантском популацијом. Током 2015. и 2016. године радила је у организацији „DRC (*Danish Refugees Council*)" као усмени и писмени преводилац за језички пар арапски и енглески у Београду, Шиду, Адашевцима и Принциповцу. Током 2017, 2018. и 2019. године као волонтер је радила у Центру Инфо парк, Центру Рас (*Refugees Aid Serbia*) и удружењу „North Star", где је мигранте и избеглице подучавала енглеском језику неопходном за потребе опстанка, комуникације и у хитним случајевима. У оквиру преводилачког посла који је обављала на терену сарађивала је са граничном полицијом и бројним невладиним организацијама, на пример организацијом Лекари без граница, УНХЦР-ом, Црвеним крстом итд. Преводила је усмено и писмено бројне новинарске интервјуе на тему Велике мигрантске кризе.

У Београду је завршила радионицу у оквиру британског пројекта „World-wide Education", где је прошла обуку о начелима хуманитарног рада и неопходним наставним и методолошким стандардима у раду са осетљивим групама и студентима који имају трауме настале као последица преживљених ратних сукоба. Успешно је завршила обуку из међународних односа на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Поред докторских студија на Филолошком факултету, завршава и мастер студије из области културе и медија на Универзитету Мегатренд.

Њене области интересовања обухватају студије усменог и писменог превођења, културолошки условљено превођење, студије културе, комуникације и медија, наставу енглеског језика као страног у раду са осетљивим групама.

У Либији је члан *Удружења наставника енглеског језика као страног* које делује на Универзитету Џабал ел-гарби у Гарјану.

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„*In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*" („У јавној служби: усмено и писмено превођење за мигранте и избеглице у српској локалној заједници").

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторски рад Риме Тахер обухвата 176 страна двострано куцаног текста, који је компјутерски обрађен. Рад је организован у пет поглавља: 1. *Увод (Introduction)* (1–7); 2. *Преглед коришћене литературе (Literature review)* (7–79); 3. *Методологија истраживања (Research Methodology)* (79–88); 4. *Анализа података (Data Analysis)* (88–107); 5. *Резултати и препоруке (Results and recommendation)* (107–108). Ових пет великих поглавља подељено је на мање целине: I Увод (потпоглавља: 1.1 *Background of the Study*, 1.2 *The Problem of the Study*, 1.3 *Study Questions*, 1.4. *Significance of the Study*, 1.5 *Model of the Study*), II Преглед коришћене литературе: (потпоглавља: 2.1. Introduction, 2.2 What is Transnationalism?, 2.3 What Does Migration Mean?, 2.4 Definitions and Terms of Research, 2.5 On Serbia, 2.6 Presence/ Absence of Interpreting Shaping the Migrant's Social, Economic and Cultural Identity, 2.7 Migration (Mobility), Translation, Culture – Translation in Emergency, 2.8 The problem of Non-equivalence, 2.9 Specific Idioms, Fixed Expressions, and Collocations Used by Refugees during Interviews, 2.10 Language Problems Leading to Misinformation about the Asylum Rights, 2.11 Issues Related to Translation and Interpreting as Acts of Multicultural Communication, 2.12 The Role of Interpreter, 2.13 Possible Problems in the Local Community, 2.14 The Dangers of Self-Translation (Cultural In-Betweenness), 2.15 Constructing the Migrant's Identity, 2.16 Interpreting/ Translation as a Cross-cultural Activity, 2.17 Changes in Interpreter's Personality When Switching Languages, 2.18 Best to Be Avoided), 2.19 Other Tasks Done in the Field by the Interpreter in Addition to Interpreting, 2.20 The Success of the Interpretation and Translation Process, 2.21 Previous Studies), III *Методологија истраживања* (потпоглавља: 3.1 Introduction, 3.2. Data Collection, 3.3 Research Methodology, 3.4 Research strategy, 3.5 Research Design, 3.6 Research community and research sample, 3.7 Research tools, 3.8 Statistical methods), IV *Анализа података* (потпоглавља: 4.1 Introduction, 4.2. Data analysis and statistical methods, 4.3 Characteristics of the research sample, 4.4. Pearson correlation, 4.5 Internal consistency between the axes of the questionnaire, 4.6 Reliability analysis, 4.7 Descriptive analysis, 4.8 Hypotheses examination), V *Резултати и препоруке* (потпоглавља: 5.1 Introduction, 5.2 The summary of results, 5.3 Recommendations, 5.4 Proposals of the study). Наведена потпоглавља су систематично рашчлањена на велики број мањих целина, чиме је структура рада додатно учвршћена, а читање рада олакшано. Поред наведених пет поглавља, рад садржи библиографију и осам додатака (Додатак А, Додатак Б, Додатак Ц, Додатак Д, Додатак Е, Додатак Ф, Додатак Г и Додатак Х). Приложена библиографија наведена је по алфабетском реду и садржи 190 библиографских јединица које су консултоване у току писања, као и списак корисних електронских извора (9). Осам

додатака (апендикса) обухватају: А) *Сагласност за учествовање у истраживању* (стр. 126); Б) *Упитник* (127–130); Ц) *Списак центара за азил и прихватних центара у Републици Србији* (131–132); Д) *Списак невладиних организација које раде са мигрантима и избеглицама у Републици Србији* (133); Е) *Међународне организације које раде са мигрантима и избеглицама* (134) *и Министарства која су у Републици Србији надлежна за пружање помоћи мигрантима и избеглицама* (135–136); Ф) *Методе статистичког управљања коришћене у практичном делу тезе* (137–171); Г) *Потврда о обављеном истраживању* (172); Х) *Биографска белешка о аутору* (173). Следе обавезни додаци тези: *Изјава о ауторству*, *Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада* и *Изјава о коришћењу*.

1. У првом делу рада (*Увод*) дате су опште назнаке о раду, представљени су предмет и општи циљеви истраживања, специфични циљеви и истраживачка питања, почетне хипотезе, као и структура рада.
2. Друго поглавље рада (*Преглед коришћене литературе*) чини теоријско разматрање кључних идеја и појмова којима се ауторка бави у овом раду. Поглавље разматра повезаност појмова превођења и миграција у оквиру, најпре, социолошких и културолошких студија, а потом и транслатолошких студија.
3. Треће поглавље рада (*Методологија истраживања*) представља преглед критичко-методолошког апарата који ауторка користи у свом докторском раду. Ауторка указује на потребу да у истраживању буде присутан метод статистичке обраде података како би добијени резултати били што валиднији и поузданији, а чиме ће се обезбедити конзистентност добијених резултата.
4. Четврто поглавље рада (*Анализа података*) садржи статистичку обраду добијених података како би се дефинисала улога преводиоца у јавним службама у Србији. Ауторка темељно описује сваки корак статистичко-математичке анализе прикупљених података.
5. Пето поглавље (*Резултати и препоруке)* резимира резултате докторског истраживања и даје препоруке за преводилачки рад са мигрантском популацијом, истичући важност организовања обука за преводиоце који треба да раде са осетљивим групама. На крају овог поглавља предлажу се смернице за будућа истраживања у оквиру ове области.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Риме Тахер је савесно урађен рад, писан на основу доброг познавања релевантне теоријске литературе и практичног аспекта теме која се обрађује. Због тога рад представља значајан допринос науци, домаћој, а и иностраној имајући у виду да је докторски рад написан на енглеском језику и да ће самим тим бити доступан широј научној заједници.

Кандидаткиња је у рад уложила изузетан труд како би представила и поткрепила своју тврдњу да преводилац који ради са осетљивим групама као што су мигранти и избеглице мора бити не само језички, већ и културолошки посредник који ће умети да се сналази у хитним и непредвиђеним ситуацијама. Ауторка је овим истраживањем и анализом главног предмета осветлила и проблеме језичке комуникације између избеглица и локалног становништва у Србији, као и између избеглица и запослених у међународним организацијама које су активне у пружању подршке мигрантској и избегличкој популацији на територији Републике Србије.

Затим, кандидаткиња је дала свој допринос кроз сам одабир теме, имајући у виду да ова тема, као и многе друге у транслатолошком контексту, није довољно обрађена у научној литератури из области транслатологије, социологије превођења, студија културе, лингвистике. Као један од највећих доприноса докторског рада Риме Тахер, Комисија препознаје прецизно идентификовану и описану улогу преводиоца који у локалној заједници ради са мигрантском и/или избегличком популацијом. Наглашава се способност преводиоца да олакша проблематичне ситуације лингвистичке, културолошке и социолошке комуникације које се обично јављају у раду са мигрантима, тражиоцима азила, азилантима, избеглицама са једне стране и локалним становништвом, јавним службама, државним органима, невладиним организацијама са друге стране.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Рима Тахер. Interpreting for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community. *Godišnjak,* X, 2021.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања овог рада, који почива на постулатима транслатологије, настали су приликом преиспитивања улоге преводиоца у раду са осетљивим групама миграната и избеглица који привремено бораве на територији Републике Србије. Улога преводиоца истраживана је двоструко: из перспективе преводиоца као језичког и културолошког посредника, и из перспективе избеглица и миграната односно њихових очекивања од усмених/писмених преводилаца. Истраживање представља допринос разматрањима о блиском односу миграција и превођења, о недостатку комуникације између избеглица и њихових домаћина, о проблемима аутопревођења, о начину на који присуство или одсуство усменог превођења обликује социјални, економски и културни идентитет миграната.

Истраживање спроведено на узорку од 120 испитаника довело је до објашњења да недостатак међусобног језичког и културолошког разумевања није директно повезан са родом, старосним добом или матерњим језиком испитаника, већ је потреба за језичком асистенцијом преводиоца подједнако присутна код свих учесника у истраживању.

На добро образложеној основи, ауторка наглашава важност адекватне обуке за све преводиоце који раде у директном контакту са мигрантима и избеглицама. Обука треба да обухвати основна начела ургентне транслатологије, односно превођења у критичним ситуацијама када се ради под притиском времена, психолошког стреса и малог броја могућности. Као посебан допринос практичног дела овог докторског истраживања, навели бисмо инсистирање на *двосмерном* односу између преводиоца и миграната, јер је повремено потребно да мигранти помогну преводиоцу да препозна њихове потребе.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња Рима Тахер је у докторском раду обрадила значајну и занимљиву тему која представља оригинални рад у области транслатолошких студија у међународној академској заједници. Резултати докторског рада на тему „*In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*" („У јавној служби: усмено и писмено превођење за мигранте и избеглице у српској локалној заједници")" дају одговоре на истраживачка питања која је ауторка поставила на почетку свог истраживања, а која се тичу анализе улоге преводиоца који ради са мигрантима и избеглицама у локалним заједницама на територији Републике Србије, узимајући у обзир, између осталог, сложену динамику преводилачких релација, сложеност преводилачког теренског рада са наведеним осетљивим групама и прилично захтевну језичко-културолошку комуникацију између пружаоца и примаоца преводилачке услуге. Кандидаткиња је подробно приступила анализи користећи квантитативну и квалитативну методологију и показујући способност формулисања стечених сазнања и формирања јасних, научно заснованих закључака и ставова. Резултате истраживања је протумачила на релевантан, аргументован и убедљив начин, а приказала их је прегледно и систематично. Рад представља корак напред у транслатолошким изучавањима и стварању аналитичко-методолошко-теоријског простора за будућа истраживања која би се могла бавити сличном темом али са различитом популацијом, односно у различитом професионалном или географском окружењу.

IX ПРЕДЛОГ

Комисија препознаје вредност истрајног и посвећеног рада кандидаткиње Риме Тахер и предлаже Већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да рукопис под насловом *„In public service: Interpreting and Translating for Migrants and Refugees in the Serbian Local Community*" („У јавној служби: усмено и писмено превођење за мигранте и избеглице у српској локалној заједници") прихвати као докторски рад који испуњава услове предвиђене законом, а да кандидаткињу Риму Тахер позове на усмену одбрану.

У Београду, 18. маја 2021. године

КОМИСИЈА:

Др Мирјана Даничић, доцент, ментор

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Др Јелена Вујић, редовни професор

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Др Јелена Филиповић, редовни професор

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Др Александар Вулетић, доцент

Универзитет уметности у Београду, Факултет примењених уметности